

**ОСВІТНІ БАР'ЄРИ: ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ (НА ДОСВІДІ УНІВЕРСИТЕТУ
НЬЮ ВІЖЕН, М. ТБІЛІСІ)**

**(Мельнікова Ю. А., кандидатка філологічних наук, доцентка)
Бердянський державний педагогічний університет, Бердянськ, Україна
(Мачігідзе І., кандидатка політичних наук, асоційована професорка школи
політики і дипломатії)
Університет Нью Віжен, м. Тбілісі, Грузія**

Повномасштабне вторгнення російських військ на територію України змусив мільйони українців шукати притулку в різних країнах світу. Зокрема, кордони Грузії перетнули близько 140 тисяч громадян України. Частина вирушила далі, до країн Європи, у Канаду чи Сполучені Штати Америки, частина залишилася у гостинній Грузії. Попри шалену підтримку грузинського народу українці-вимушені мігранти зіткнулися з певними бар'єрами. Шляхи подолання інформаційних бар'єрів для вимушених мігрантів з України у Грузії ми розглядали в іншій публікації, де зокрема торкнулися і заходів щодо подолання освітніх бар'єрів: «Дві публічні школи в Тбілісі (№ 41 імені Михайла Грушевського, № 220) й одна школа в Батумі (державна школа № 20) відкрили українські сектори, організували навчання дітей із 1 по 11 класи за чинними українськими програмами з вивченням грузинської мови та літератури і предмету «Наша Грузія» [1, с. 116]. Освітній процес забезпечують 37 вчителів з України у тбіліських школах українського сектору і 35 – у Батумі.

Мета цієї статті – проаналізувати освітні бар'єри та стратегії їх подолання на прикладі грузинського освітнього простору.

Освітніми бар'єрами називають перешкоди, які ускладнюють або заважають доступ до освіти для певних груп людей. Освітні бар'єри можуть бути пов'язані з іншими аспектами освіти, такими як фінансування, доступність, якість навчання, доступність інформації, мова навчання, культурні різниці та інше. Наводимо декілька прикладів освітніх бар'єрів: фінансові бар'єри – висока вартість навчання та відсутність можливості отримати стипендію або підтримка з боку держави можуть ускладнити доступ до освіти для студентів з низькими доходами або для тих, хто живе в малозабезпечених регіонах; культурні бар'єри – різниця в культурних цінностях та традиціях може призвести до того, що певні групи людей можуть відчувати себе відчуженими в навчальному середовищі, відчувати труднощі через неналежну підтримку; мовні бар'єри ускладнюють доступ до освіти для іноземних студентів або для студентів, які мають обмежені знання мови; фізичні бар'єри виникають тоді, коли заклади освіти не пристосовані для людей з фізичними обмеженнями, що ускладнює їхній доступ до освіти; технологічні бар'єри перешкоджають здобувачам доступ до необхідних технологій для навчання в Інтернеті, що ускладнює їхнє включення в цифрову освіту.

Ці бар'єри можуть мати серйозний вплив на життя людей, які зіткнулися з ними, і можуть призвести до обмеження їхнього стану та досягнення, також можуть посилювати соціальну нерівність і підвищувати дискримінацію в освітній системі.

Для подолання освітніх бар'єрів необхідно забезпечити доступність та рівність в освіті для всіх людей, незалежно від їхнього стану, культурних відмінностей, мови та інших факторів.

Так, університет Нью Віжен (НВУ) з перших днів повномасштабного вторгнення розробив програму підтримки як для студентів, так і для викладачів з українських ВНЗ. Треба зазначити, що НВУ не випадково долучився до цієї ініціативи одним з перших, адже співробітники його різних департаментів неодноразово брали участь у дослідницьких проектах і конференціях в Україні. Ректор НВУ, у минулому голова Національного центру з акредитації, був членом команди експертів з реформування стандартів акредитації навчальних програм в Україні. Також треба зазначити, що студентами університету Нью Віжен є вихідці з більше ніж 80 країн, тож закономірно, що цільовою аудиторією програм допомоги стали не тільки громадяни України, але й іноземні громадяни. Саме ця група студентів опинилася у складній ситуації, коли безпрецедентні заходи щодо допомоги громадянам України у країнах ЄС та інших країнах не поширювалися на тих осіб, які також були вимушені втікати від війни, але не мали відповідних документів через візові обмеження. Особливо це стосується Сходу України, таких університетів як Каразінський університет і національний медичний університет міста Харкова, з якими активно співпрацює НВУ.

Стосовно громадян України, університет сприяє їхньому залученню в освітній простір Грузії, надаючи стипендію у розмірі 50% від вартості навчання та фінансову підтримку задля покриття щоденних витрат. Українські та іноземні громадяни з українських закладів вищої освіти мають змогу долучитися до програм мобільності у партнерстві з університетами ЄС.

Маючи 10-річний досвід у запровадженні програм з фізичної реабілітації для параолімпійської збірної з Грузії, НВУ особливу увагу надає забезпеченню доступності навчання для людей з фізичними обмеженнями. Попри те, що Грузія потребує докорінного реформування сфери освіти задля повноцінної інтеграції її різних груп населення, удосконалення навчальних програм та підходів до навчання з урахуванням культурних особливостей, підтримка толерантності та мовного розмаїття є тими напрямками, за якими вже можна виділити конкретні і вагомні досягнення.

Отже, зниження освітніх бар'єрів може покращити якість освіти, збільшити кількість людей, які мають доступ до освіти, та сприяти розвитку національної економіки та соціальному розвитку суспільства в цілому, міжнародному співробітництву.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мельнікова Ю. О. Шляхи подолання інформаційних бар'єрів для вимушених мігрантів з України у Грузії. Матеріали другого науково-методологічного семінару «Права людини: відображення у медіапросторі». 27 лютого 2023 року. Київ, 2023. С. 116–118.